

Az „Anker“ élet- és járadék biztosító-társaság

1870-dik évi mérlegszámla.

	ft.	kr.		ft.	kr.
Cselekvő.			Szenvedő.		
A részvényesek alapszabályszerű kezessége	700,000	—	Kiadott részvénytőke	1,000,000	—
Pénztár állomány	202,775	85	Biztosítási alap haláleset-biztosításokra	2,448,408	33
Hitelintézet	25,997	38	„ „ viszontbiztosításokra	1,105,965	68
Tárca	413,096	90	„ „ élet-eseti biztosításokra	86,948	75
Ingóságok	9,536	24	„ „ életjáradékokra	285,622	80
Alapítási költségek	40,000	—	„ „ aláírási biztosítékokra	8,220	56
Kölcsönkövetelések biztosító-levelekre	373,633	33	Tartalékalap baleset elleni biztosításokra	2,500	—
„ „ tőzdeszerűleg adományozott érték-			„ „ társasulásokra	377,682	22
papírokra	1,313,852	41	„ „ haláleseti biztosításokra és nyeresé-		
Kölcsönkövetelések jelzálogra a mellékelt részletezés			részletre	73,189	53
szerint	1,301,232	13	Alapok az élet-esetre nyereségy-részlettel biztosított		
Ingatlanok: Ankerhof és egy háza Józsefvárosban Bécsben	1,096,027	76	tak részére	49,702	81
Építési telek első vételári részlete	100,190	—	Általános tartalékalap	94,500	—
Értékpapírok az 1870. december 31-ki árfolyamban a			Az ingatlanok terhe tetése	4,900	35
mellékelt részletezés szerint	467,189	61	A viszontbiztosító társaságok fizetése	109,906	30
Az élet-esetre nyereségy-részlettel biztosítottak érték-			Kamatok és osztalékutalások	18,996	32
papírjai 55,300 ft. Különféle elsőbbségek	47,748	63	Fentartott halálesetekre tartalékok	73,117	64
A viszontbiztosító-társaságok fizetési	82,677	41	Különféle adások	638,103	87
Előrefizetett tőzsedíjak és más a jövő üzletév terhére	132,074	30	Nyereség 1870-re	111,169	23
előrefizetések	182,902	44			
Különböző követelések	6,488,934	39		6,488,934	39

Megvizsgálta és helyesnek találta:
A vizsgáló választmány
Cels F., Fleisch Hermann, Lechner Rudolf.

Látta:
Az ország fejedelmi biztos:
Scharchschmid Miksa lovag,
cs. kir. osztálytanácsos.

A főkönyvivő:
Fenz.

Igazgató tanács:

Zichy Ödön gróf ö. exc., v. t. tanácsos stb., elnök.
Hartig Ödön gróf ö. exc., v. t. tanácsos, az urakháza tagja, alelnök.
Hoyos Rudolf, cs. kir. kamarás.
Wening-Jugenheim János b.
Marquis de Ville Henri k.
Villers Sándor b., szász k. követségi tanácsos Drezdában.
Lovag **Dr. Winiwarter József**, udvari és törvényszéki ügyvéd.

Igazgató:
Dr. Bodart Narciss.

Igazgató-helyettes:
Pontzen Tódor.

1073 (1)

1062 (4-0)

Legfinomabb és legolcsóbb

Levélpapírok

csinos s legújabb

Monogrammokkal

ellátva

színes nyomtatban.

100 levélpapír legfinomabb ft. 1-1.50
100 levélpapír legújabb, ang. vastag ft. 2-2.50
100 levélpapír legújabb monogram. ft. 1-1.50
100 levélpapír monogram. nélkül kr. 50-60
100 levélpapír legújabb 80 kr. 1 ft.
100 levélpapír kr. 30-80

Látogatási jegyek.

100 db. legfinom. dupla fényes papírra, könyvmat. ft. 1-1.40
100 db. legfinom. bristolpapírra ft. 1.20
100 db. a la minute kr. 50-80

Pecsetelő-markok.

1000 db. aranynyomat ft. 2.50
1000 » vers, fehér színes pecsét. ft. 3
1000 » színes nyomott (legújabb) ft. 4

Nyomatványok.

1000 db. postai szállító-levele . . . ft. 3
1000 » vasúti szállító-levele . . . ft. 6
1000 » váltó ft. 4, 6 és 8
1000 » számla ft. 3, 5 és 8

Kapható:

Löwinger A. és társa

papírkereskedésben Pesten,
hatvani-utca 6. sz., a nemzeti kaszinó-
val szemközt, a „Tanulóhoz.”

Szelvények, arany- s ezüst beváltás.

Szokatlan ritkaság!

A szerencsének nemcsak kezét nyújtani, — hanem kettős irányban minden kockázattal nélkül értékpapírokra és sorsjegyzámokra együttesen játszani, párosulva a legkellemesebb reményekkel tőke és kamatok okvetlenül nyereséget az alább következő jól átgondolt tervet szerint magának biztosítani!

Csak 15 ft. havonkénti befizetéssel s egyszermindenkorra 2 ft. 50 kr. bélyegdíj

minden részvevőnek egy részvény-levele fog kézbesített, mely által minden részvevő az előjegyzett

100 db. 400 frankos teljes befizetett sorsjegyre játszhatik,

s melynek teljesen lefizetett tőkéje

40,000 frankot vagyis 16,000 ftot tesz ki.

Ezen császári sorsjegyeket az évenkénti 3% kamattal, mely 1200 frankot tesz ki, s az évenkénti rendes 6 huzasban, mely 11,300,000 frank nyereséget képvisel, teljes élvezetbe lépnek, s így sok-sokszorozott iránban nemcsak az összes 100 db. eredeti sorsjegyre tőke-kamatot, hanem az arra eső nyereségek is 25 részre felosztva részesevé válnak.

Az ezen minden egyes részvény-levelekre évenkénti 48 franknyi kamattal, valamint a befizetés tartama alatt tott nyereségek azonnal felosztanak, s az ilyféle részvény-levelekre eső 4 db. 400 frankos teljesen befizetett és 1600 frankot képviselő eredeti sorsjegyek közvetlen a 30 havi lefizetés beadtával minden részvevőnek ki fog szolgálatni, mely felosztott sorsjegyek a 3% kamattal élvezetesen kívül tovább is az évenkénti történni szokott 1076 (1-6)

Ugyanezen jól átgondolt tervet áll 50 db. 400 frankos teljesen befizetett 20,000 frank vagyis 8000 ft. tőkére s a török sorsjegyekre nézve is, a befizetést felényire állapítva meg a bélyegdíj 1 ft. 25 kr., mely tervet egyidejűleg nyitott meg, s melyre a t. cz. közönséget szíves részvevőre felhívni ezennel szerencsém van.

Jókori megrendelés esetében minden érdekeltnek egy állami honvéd jótékony sorsjegyre 100,000, 20,000, 2 a 10,000 ft. s több jelentékeny mellék nyereségekkel ingyért fog adni, — mely sorsjegyek azonban 2 ft. 50 kron szinte megrendelhetők.

Austerlitz Zsigmond első pénzváltó irodája

Budán, a lánczíd közelében.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

A galandozót (Bandwurm) meggyógyítja (levélig is) dr. Bloch, Bécsben, Praterstrasse 42. szám alatt.

1074 (1-2)

Aigner Lajos kiadványai

(Pest, váci-utca 18. szám, „Nemzeti szálloda”)

Nagy szellemek. (Írói jellemrajzok.)
Irta Szana Tamás. 1 ft. 50 kr., köve 2 ft. 20 kr., diszkot 2 ft. 60 kr.
Tankréd lovag meséi. Regényes elbeszélések. Irta Kvassay Ede. 2 ft., köve 2 ft. 60 kr.
Az elegánsok. Készült pályamű.
Irta Aigner Lajos. 1 ft., köve 1 ft. 60 kr., diszkot 2 ft.
A csillagos ég. Népszerű csillagászat-tani ismeretek. Irta dr. Császár Károly. 104 ábrával. Kemény kötés. 3 ft.
Történelmi beszédek. Irta E. Derraries Kálmán. 1 ft. 20 kr., köve 1 ft. 80 kr.
Párisból. Irta Asbóth János. 2. kiadás 80 kr., köve 1 ft. 40 kr.
Tollrajzok. Beszélések. Irta Hollós László. 1 ft.
A szív életéből. Irta Környei János. 2. kiadás 1 ft., köve 1 ft. 60 kr., diszkot 2 ft.
Az emberi nem művelődési története. Irta Török László. 1 ft., köve 1 ft. 60 kr.
Pecsovicz-világ Magyarországon. Történelmi rajz. Irta Ormódi B. 80 kr.
Töskés dalok. Irta Borongó. 20 kr.
Vázlatok a magyar emigráció életéből. Irta Áldor Imre. 10 képpel 1 ft. 20 kr., köve 2 ft.
Lehet-e reformpart? John.
A szociális kérdésről. Irta Lugossy Béla. 1 ft.
A magyar mezőgazdaság. Irta dr. Ditz Henrik. 4 ft., köve 4 ft. 80 kr.
Döllinger a pápai csalatkozhatatlanságról. 20 kr.
Az egyház és a házasság. Egyháztört. tanulmány. 60 kr.
A tanügyi reformról. 60 kr.
A zsidó nép és irodalom története. Irta dr. Cassel David. 80 kr.
A felekezeti iskolázatás veszélyei. Irta Bánhegyi István. 1 ft.
Nevelési beszédek. Irta Honthy László. 1 ft. 1078 (1-2)

22-ik szám.

Tizennyolczadik évfolyam.

Pest, május 28-án 1871.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk: Egy négyzert hasábozt petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krajczárba számítottak. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket előfog Bécsben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nr. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzeile Nr. 9. — Bélyeg-díj, külön minden ígatás után 30 krajczár.

Pankovich István.

A pánszláv irányzatú orosz és ruszophil lapok közelebről ismételve emlegették s élénk megtámadások tárgyává tették egy magyar püspök nevét, s elkeseredetten szoltak felőle, mint az oroszág veszélyes ellenségéről, holott épen oly egyházmegye élén áll, melynek népe nagy részben orosz vagy ruthén fajú és ajku.

Mi, kik a nagy-orosz és pánszláv uralmi törekvéseket természetesen egészen más szempontból nézzük, mint az említett lapok, már csak a dühös megtámadások által is épen az ellenkezőről lehetünk meg-

Pankovich 1821-ben született Zemplén-megye Velejte községében, nemes, de vagyontalan szülöktől. Nagyon korán maradt árvaságra, mert atyját egy-, anyját három éves korában elveszté. Vagyon és szülői gond nélkül maradván, talán csak az olvasás és írás elemeinel maradt volna tanultsága, ha hamar feltűnedező tehetségei egy pár jótékony pártfogó figyelmét reá nem vonják, kik neveltetése s kitaníttatása gondját magukra vállalták, s őt, falusi iskolai végeztével a kegyes-rendiek sátorálja-uj-helyi gymnasiumába küldötték. De a foly-

siumi tanulmányokat Szathmárott. A papi tudományokat a görög szertartású katholikusok ungvári seminariumában végezte.

Mint pályavégzett papnövendék, ki a tudományokban való előmenetelen kívül megnyerő modora és miveltsége által is kitűnt, a b. Vécsey családhoz ajánlatot nevelőnek, majd 1850-ben a kassai jogakadémiaánál az államtan és bányajog tanszéke-re alkalmaztatott. De tanársága csak átmeneti állapot volt, mert egy év múlva áldozárrá szenteltetvén, ismét a magánnevelőség terére lépett s gr. Nákó Kálmán

nevelését vállalta magára. E minőségében, részint a felsőbb körökkel való huzamos érintkezés, részint s főleg növen-dékével tett nagyobb utazások nagy mértékben nevelték szellemi látkörét, s az élet és a tapasztalás zománcával vonták be az alapot, melyet kiterjedt olvasottság és tanulmányok által szerze magának. Beutazta Nyugat-Európát, azonkívül Egyiptomot, északi Afrika és nyugati Ázsia nagy részét; magáévá tette az összes nyelvket s megismerte a népek és társadalmak életét és viszonyait, és úgy tért vissza mint világot látott honfitársaink egyik legmiveltebbike.

Ez utazásokkal egyszersmind a gondjaira bizott ifju gróf nevelése is be volt fejezve s Pankovich most, mint a felekezeti papok egyik legkitünőbbike, az akkori m. kir. helytartósághoz tanácsosul, jelesen az iskolai ügyekben előadoul nevezetett ki s ugyanakkor a körtvélyesi címzetes apátsággal ruházott föl.

Helytartó-tanácsosi állásában nem maradt soká, mert innen már 1866-ban munkási püspökké nevezetett ki, s ezzel az ország legfontosabb egyházmegyéi egyikének állítottatott élére, hol egy vallási és művelődési mintemzetiségi tekintetben sok és nagy feladat várta reá. Ő e feladatoknak s a hozzá

PANKOVICH ISTVÁN.

A püspök, a kiről szolunk, kit a ruszophil lapok oly erős megtámadásokban részesítettek, de a kinek felrótt bűnét mi erénynek nevezzük, Pankovich István, munkási görög szertartású katholikus püspök, kinek arczképét s életrajza főbb vonásait ma mutatjuk be olvasóinknak.

vást szebben haladó ifju nem sokáig vette igénybe jöltveit segélyét. Mihelyt abba a korbba jutott, hogy kisebb gyermekek tanítása által maga kereshette meg önfentartása eszközeit, azonnal saját erejére támaszkodott s azon végezte a megkezdett gymna-

Európa asszonyosság növekedése

(Vagy: hogy verte meg, és szakmányolta ki a német a franciát az angol jelenlétében, a ki közbenbösen nézte.)

(Vége.)

kötött várakozásoknak minden tekintetben megfelelt, s nagy-mértékben elhanyagolt és szegénységgel küzdő egyházmegyéjének anyagi és szellemi fölvirágztatására már eddig is igen sokat tett. Papjai anyagi helyzetét tetemesen javította s ez által lehetővé tette, hogy azok a kívülről jövő s ismeretes csáboknak ellenállhassanak; az ungvári papnöveldeit úgy tanulmányi mint anyagi tekintetben nagy virágzásra emelte; az elhanyagolt püspöki lakot és jószágokat felszerelte s jövedelmezőbbekké tette, a lelkészek árvaínak neveltetéséről és sorsáról atyailag gondoskodott; különösen sokat tett pedig a népnevelés felvirágztatására s a legnagyobb részt iskolák nélkül egészen szűkölködő orosz-ajku népet évről évre több-több iskolával ajándékozta meg, s a miveltésben oly igen hátra maradt köznépet ezzel a szellemi haladás új ösvényére vezette, és fölemelni igyekezett a felvilágosodás ama színvonálára, melyen a haza előrehaladottabb nemzetiségei állanak, ápolván bennük egyszersmind saját nemzetiségi érzéseket s a közös haza iránti ragaszkodást.

Ennyi buzgalom s valódi érdem, valamint egyfelől saját egyházmegyéje ragaszkodását s az egész vidék tisztelétét megszerzte számára, úgy a felsőbb helyen sem maradhatott elismerés nélkül. 1869-ben a magyar kormány előterjesztésére Sz. István rendjének középkeresztjével s a valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal ajándékozott meg, s legközelebből pedig a jelen év tavaszán a vaskorona-rend nagy keresztjével díszített. Ő a legnépszerűbb püspökök egyike; s egyaránt méltó a legfelsőbb elismerésre és hívei szeretetére.

— á — r —

Pünkösdi ünnepén.

Forr a világ mint a tűzkatlan,
Lángját lát a magasba csapja,
S míg ott fényt áraszt, nagy sötétben
Borít be lenn mindent iszapja.
... Az eszme küzd a felebb, felebb tör,
De visszarántja a salak...
Mint hangyaboly a morzsalékon
Tusáz az ember itt alatti.

Ember te nagy! te szellemeddel
Ki felmagasulsz mint a pálmá!
Mi törpe vagy, köztöve gyáván
Silány önméled szolgájamra! —
Mi átok űz, hogy bolygva bolygasz
Évezrek óta uttalan, —
S pályád, hol elcsap, messze téren
Vér és könnytől jelölve van?

Mi átok űz, hogy nem találod
Vezérnyomod, vezérösvényed,
S egymásra törzs a rongetegben,
Utad hol a bozótha téved!
S ha felmosolyg a mult ködéből
Vezérül egy-egy csillagod,
Önnön kezded oltra fényt,
Jövődöt is meggyilkolod?

— Világosságom lelke szállj le!
Szeretted, béke van tenálad! —
Hints fényt a gyarló porkebelbe,
Ne vessen az több szennyet, árnyat!
Régóta küzd, vív már az eszme,
Hulljon le már iszap, salak!
S a földön is, miként az égen
Fény és derű mosolygjanak!

Illyés Bálint.

A mi a két sebesült ápolását illeti, megengedték, hogy János a szeszélyét kövesse. Jól is igazított el mindent. Minden csata után átment a folyón, a Lajos fejét bekötötte, mert ennek több szüksége volt az ápolásra, mint Vilmosnak, s kitűnő sherryjéből, melyet mindig magával vitt, egy kis vízzel vegyítve adott neki inni.

— Édes Lajosom, — mondá János a szegény fiúnak, midőn az félhalva igyekezett a lábára állani, — nagyon fáj nekem, hogy ily igy kell látnom.

— János, én halálával viseltetem ön iránt, — mondá János; de — folytató, szemrehányólag tekintve barátjára, — miért nem válaszolt el bennünket? Nem látja ön, hogy ez a goromba állat nálam sokkal erősebb? Sohasem hittem, hogy ily jól tudjon verekedni.

— Én nem tehetek semmit, — mondá János. — Ön jól tudja, hogy ön kezdte el, s már most önnek kell visszalépni.

— Ugy van! — válaszolá Lajos. — Ah! — mondá mély sóhajjal — volt idő... De mind-egy, János, flastromaiért és tépésziért fogadja őszinte köszönetemet.

— Meddig késik még? — lármázott Vilmos — ellensége vért szomjazva.

— Eljen a háború! — kiáltá a szegény Lajos s vakon rohant az ellenségére. Nemesen harcolt, de állomását nem tudta megtartani. Midőn egy csapást mért, azt jó erővel adta; csak hogy ellenségének igen keveset árthatott, mert csapásai ritkán találtak.

Birtokát lépésmért lépésre adta fel, el annyira, hogy utólagja lúgasába kényserült menekülni, s köveket hajigált az ablakból, hogy ellensége illúziót megátolja.

Lajos elejétől kezdve elhibázta dolgát. Ellenfele erejét a megtámadás előtt kellett volna számba venni, de ezt tenni elmulasztotta, s heveskedésért megérdemelte, hogy megverjék. Büntetését kikapta. De mikor Vilmos, a ki oly fenhangon beszélt békés hajlamairól, s azt állította, hogy csak hazáját (Vaterland) akarja megvédeni, Lajost a kertjéből is kiűzte, s utójában mindent eltiport, az ültetvényeket, virágokat, stb. — ekkor mindenki érezte, hogy a felügyelőknek közbe kellett volna lépniük. De ezek egyet sem mozdultak.

Sándor tiszteletteljes távolságról nézte a csatát, s kérdezte magában: vajjon melyik fírad el hamarabb?

József a hajsztól a kis lábaujjáig reszkett, egy szót sem mert szólni, félt hogy Vilmos visszafordul s ő reá is újabb csapásokat mér.

János a boltjában maradt, úgy dolgozott mint egy szerencsén rabzolga, a Lajos hajójához két új evezőt készített, arra az esetre, ha Lajos a folyón át akarja menni; azt remélte, hogy Lajos e szolgálatáért nagyszertien megjutalmazza, s Vilmostól is a legszelidebb dorgálást nyeri!...

— Én nem tehetek másképp, — mondá János, magam tegetve; — önnek is szívesen csinállok egy kormánylapátot, evezőket is, sőt ha kívánja, még egy hajót is, de csak oly feltétellel, ha jól megfizeti az árát.

— Nincs rá semmi szükségem, — válaszolá dühösen Vilmos.

Ugy látszik semlegessége által János nem sok barátot szerzett.

— Eh! — jön csak — folytató Vilmos; — látja a homlokomon ezeket a forradásokat? Tudja-e hogy honnan kaptam? Azok

a kövek csinálták, melyeket a folyó tulsó partjáról ön küldött Lajosnak, hogy engemet hajigáljon velök.

— Az engem nem érdekel; ez a semlegesség törvénye!

— Semlegesség, valóban! Én gorombaságnak hívom!

Erre Vilmos ismét átment a kerten, Jánost a munkája mellett hagyva, melyért azonban János nagyon kezdte magát szégyenleni.

— János! — kiáltá Lajos kétségbeesetten a lúgas belsejéből, — János, jöjön segítségére pajtásának! Nem akarom önnek azon boldog napokat juttatni eszébe, melyeket együtt töltöttünk, midőn boltjában kifáradva hozzám jött, szórakozást keresni; de ön is tehetne most értem valamit; oly kétségbeesett helyzetben vagyok, azt sem tudom hova forduljak.

— Nagyon sajnálom, Lajos barátom, — mondá János, — de mit tegegyek? Az ön megverésében semmi gyönyörűségemet sem találok, sőt ellenkezőleg, rám nézve sokkal előnyösebb volna, ha gazdag és szeretetre méltó szomszédom volna, nem pedig egy megsemmisített nyomorult. Lajos, hát miért nem adja ön meg magát? Ha így folytatja, azzal nem nyer semmit. Ha a két ágyást Vilmosnak adja, mindennek vége lesz; ha ellenben ennek a megtámadásához megacsal ragaszkodik, úgy Vilmos feldúlja az ön lúgasát, vagy az ebéd ideje alatt fogolylyá teszi önt s éhséggel öli meg.

— Adjam meg magamat! — mondá Lajos megvetéssel; — s egy szerencsétlenségben levő pajtásnak csak ennyi vigaszt tud ön adni? Megadni magamat! Hát ön megadná-e magát, ha ez a nagy állat a boltja elébe állana s feldöntéssel fenyegetné? Azt mondja ön, nem tanácsol semmi becselenséget? Nem, valóban nem! Azt hiszem, életben nem tettem semmi becselenséget; de habár kedves lúgasomat, mely annyi pénzembe és munkámba került, lerombolva látnám is; ha virágaimat kitépvé, eltaposva s szétszórva látnám is, János! még ily szerencsétlenségek mellett sem szeretnék önnel cserélni, önnek, ki egész életét a pénz-csinálással tölti, — nem, a világ minden kincséért sem! Istenem! ki gondolta volna valaha, hogy a folyam tulsó partjáról ilyen tanácsot adjanak!

Ekkor kezdte János észre venni, hogy az ilyen jelenetek szemléli nem érezik mindig jól magukat. — A csengettyű ébredre hívta őket, a többi növendékeket János is némi aggálylyal követte. Kedélye nyugtalan volt, nem tudta, hogy Európa asszonyának hogy adjon számot a történetekről.

— Lajos és Vilmos ma nagyon késnek, — jegyezte meg az ebéd közepe felé az asszonyosság, midőn távolléteket észrevette.

— Senki sem tudja hogy hol vannak?

Egy mellette levő növendék ekkor beszélt el részletesen az egész történetet.

— János, hát miért nem választotta el őket? — kérdezé az asszonyosság.

— Bocsánat, asszonyom, — válaszolá János, — én semleges voltam.

— Mi volt ön? — kérde az asszonyosság.

— Semleges, asszonyom.

— Épen ez az, a mi nem egyezik meg az ön állásával, — válaszolt az asszonyosság.

A többi növendékek felett hatalmat adtam önnek, hogy szükség esetében cselekvőleg lépjen fel, nem pedig azért, hogy télenlül félre huzza magát. Valóban, egy szópós gyermek is tudott volna annyit tenni, mint ön. Ha öntől semmit nem várhat az ember, akkor helyére akár a kis Györgyöt is kinevezhettem volna. Semleges! igazán előttem e szó a gyávasággal egyértelmű! De külön-

ben is, a világban ezzel semmi állást sem foglalnak el; vagy az egyik vagy a másik párthoz kell tartozni. Azt kérdezem, hogy melyik párthoz állott ön?

Az asztal körül ülők ajkán mosoly vult el, s a kis fiuk sugdosódnak kezdtek; a tréfát igen kitűnően és izlésök szerintinek találták. Oly nagy élvezet volt rájuk nézve azt látni, hogy egy felügyelőt is megszidnak, ámbár tudták, hogy később ugyanezen felügyelőnek keservesen megfizetik jó kedvöknek az árát.

— Mit mondott? — kérde az asszonyosság. — Nemde azt, hogy mind a két oldalra? De hát hogy tehetette azt János ur?

Minden padról vihogás hallatszott, s egyszersen kiáltottak fel mondván: „Bocsánat asszonyom, János mind a két félt megfajta.”

A semlegesek mindig élt teszik, — mondá Európa asszonyosság. — Mint a picea egyikre is, a másikra is ráragad, s egyiknek sem tesz ki. Ah, kétségkívül — folytató, hangját, a mint újabb részleteket hallott, fokozatosan emelve, — Lajost megsértette az által, hogy folyóást azt prédikálta neki, hogy nincs igazsá, s Vilmost viszont azzal, hogy ellenfelet kövekké látta el. János, hallgassa meg a mit most mondok. Már régóta vizsgálom önt, s úgy vettem észre, hogy ön a köteleességet, befolyást, becsületet, egyszóval mindent feláldoz azért az élvezetért, hogy néhány nyomorult shillinget megkíméljen. Önnek rossz tanácsadói voltak. Ön egy csomót inast, a kik senkinek sem válnának becsületre, a fejére hagyott nőni; ön egyszerűen csak azért választotta őket, mert azon tárgyakból, melyeket ön a többi fiuknak elad, a legtöbb hasznót tudják huzni; most már láthatja a következtetést. Ön jól tudja azt, hogyha Ben*) vagy Hugh lettek volna az ön szolgálói, úgy ez a szegényítő jelenet nem történt volna meg. Ön be lett volna gyakorolva s oly tisztességesen kiálltva, hogy a többi felügyelőnek tiszteletet parancsolt volna, s a két vetélytárs nem mert volna verékedésbe elegyedni. Volt idő, mikor elég volt, ha ön a kis újját föl-emelte, s az egész osztály reszkett; most már senki sem reszkett. Öntől senki sem fél, s szavára sem adnak semmit. És miért? Azért, mert oly gondatlan és önző lett! Ezt a harcot már kezdetben meg kellett volna gátolnia. Abban az esetben, ha ez önnek nem sikerül, a többi felügyelőkkel egyesülve, még mielőtt erejüket megpróbálták, kellett volna a két ellenfelet elválasztani. De e helyett boltjában maradt, részvétlenül, s hogy a csata tovább tartson, eszközökkel látta el őket, s ön mind a két pajtása sebéből, melyeket egymástól kaptak, hasznót huzott. Mind a kettőnek rossz barátja volt.

— Eljöhét még az az idő, hogy a barátokra önnek is szüksége lehet. Reménylen és ohajtom, hogy talál is barátokat, de vigyázzon, hogy ez a szelid, békeszerető Vilmos ne találjon (pedig tartok tőle, hogy találni fog) a folyam partján hajójának egy olyan kis helyet, hol horgonyt vehet, s egy szép reggel meglepetés által az ön szigetét ne foglalja el.

— Asszonyom, — morogta János, — Lajos volt hibás. Ő kezdte. Vilmos csak ősapáinak a kertjét védelmezte.

— Hogyis ne! — mondá az asszonyosság megvetéssel; — már miért nem mondja egy-uttal, hogy ő nagyanyjának a kertjét. Hát védelemnek találja ön azt, hogy a fiut az udvar másik oldalába kergeti, s végre azzal ijeszti, hogy a lúgasát is földúlja? Mily szégyen! a boxirozásban hat hónapig gy-

korolni magát, és akkor szomszédjának oly ajánlatot tenni, mely azt felboszantsa, s ezáltal ennyi lármát és ily sok rozsat csinálni. Lajos hibázott; de kegyetlenül bűnhődött, s már most ideje, hogy segítségére menjenek. — Hogyan! hát ha valaki valami hibát csinál, már az ne találjon senkit, a ki a bajból kihuzza? Az erősnek kevésbé kötelessége a gyengét segíteni azért, mert az saját hibája által lett szerencsétlen? — Vilmosra találhatni egy mentseget, hogy a győzelem szomja félig megbolondította; de önére, ki mint egy gyáva semlegesen tartotta magát, önére semmi mentseget sincsen. Ön visszaélt azzal a bizalommal, melyet akkor helyeztem önben, midőn nevelő intézetemben az öt felügyelő közé kineveztem. Most hivatalától megfosztjuk... —

— Oh asszonyom! — kiáltának egyhangulag a kis fiuk, — kérjük bocsáson meg neki most az egyszerű. Midőn Lajos és Vilmos meg voltak sebesítve, János oly jó volt hozzájuk! Víz adott nekik, hogy szomjaságot oltsák, a homlokukat borogatta, s a sebekből folyó vért megállította; s még egyebet is tett. Kérjük kegyedet, bocsáson meg neki most az egyszerű.

— Jól van! — mondá a nevelőné megatva; — a sebesültek iránti jósaága mellette szől, valami szelidebb büntetésről gondolkodom, mert kárhooztatást érdemlő magaviselete után is van még reményem, hogy János az intézetben elfoglalt állásának magaslátára fog emelkedni. Megtanulja, hogy a köteleességeket, azért mert kellemetlenek, nem szabad hidegen félrevetni, hogy az, a ki a helyes tett felelőssége alól kihuzza magát, valóban igen rossz dolgot követ el; hogy a valódi nagyság a nehézségek elleni küzdés erejében áll. Megtanulja, hogy mily szomorú dolog, ha bátorságát és ügyességét dicsérik, s a helyett hogy annak bizonyosságát adná, azzal a mentseggel gyáván visszalép, hogy a közelépre semmi módot sem lát, ez nyomorult és elfogadhatatlan ok. Ismerje el tehetetlenségét; ismerje el, hogy nem az az erőlyes ifjú, a kinek tartották, hogy bátorságát tulbecsülték, s hősi hírnevét ok nélkül kapta. Miután a többiek feletti befolyásával dicsekedett, nem volt elég erős, hogy egy igazságtalan veszekedést megállítson, s azon borzasztó csapások viharát és annyi sebeket megelőzzön. E sebek megnyílnak, s hosszú évek során keresztül sem hegednek be. E szegény sebesültek halvány arcáról még hosszasan lehet leolvasni: „örök gyűlölet az ellenség iránt, ki bennünket megcsontkított, s megvetésünk sújtsa azt a semleges barátunkat, a ki legyőzetésünket csendesesen s nyugodtan nézte!”

Piros pünkösdi napján.

Az emlékezet a leghűbb és leghálásabb madár, az embert akkor keresi föl csicsérgő, csevegő jó kedvével, mikor minden, a mihez szívét kötötte — hűtlen lett hozzá, a kedves, a jó barátok, a sebes száron röpülő idő, az örök szerelmet esküvő gyarló, könnyű véru leány. Az emlékezet akkor keresi föl a szomorkodót, mikor minden elhagyja, mikor legjobban érezi, hogy milyen nagyon egyedül van.

Hány szomorú arcra csal egy futó és nem ritkán maradó derült sugarat a szép, a mesés, az elfeledhetetlen boldog gyermekkor emlékezete. Mikor azok a mesevilági szép napok elröpltek, akkor minden egyes óra abból az időből, mint ünnepnap tűnik elő a multak moha alól. Aranyosnak látszik ott minden; az agyon nyomorgatott játékszer, mit használat után elvetettünk, most olyan kedves alakban jut eszünkbe; ilyen volt, olyan volt s még a játszó pajtások rég elfeledett neve is eszünkbe jut rája.

*) D'Izraeli Benjamin. A párt-irányzat világos.

Hát egyes ünnepünk. Egy karácsony, aranyos dióival, almáival, cukor-báránnyáival, kis gyertyákkal; — egy husvét piros tojásaival, öntöz-ködi örömeivel, kálváriája és szép mécsvilágos úrkoporsóival, a miket kipódórt bajszu katonák őriznek fegyverrel; — és egy pünkösdi szépen fölbozavirágzott ablakaival, rózsakoszorús pünkösdi kis leánykaival, — egész a hófehér meg-ritkult hajszálak késő koráig elkísér bennünket, a kik voltunk valaha ilyenekben kedvet, örömet találó gyermekek.

El nem feledhetjük soha; hisz e kedves vendégek évről évre fölkeresik az ártatlan gyermekvilágot — egész a világ végétéig, hogy örüljenek nekik azok, a kik az örömet megérdemlik és szerezzen boldogságot azoknak, a kik már csak a más ártatlan örömeiben találhatnak gyönyörűséget.

Itt van megint egy; egy régi jó ismerős, mosolygó arccal, hogy földül látásán az is, a kit már csak a mult boldogság emléke lelkesíthet.

Kedves gyermek-ünnep; piros pünkösdi ohaj-
tinnep!

Még most is olyan, mint tiz, talán száz esztendő előtt. Olyan barátságosan s ünnepies fény-nyel mosolyg a nap az égen, s olyan nyílt, jósa-gos arccal járnak az emberek a földön.

Ugyanazok a fehér virágos zöld bodza-ágakal fölékesített szörny ablakok, s a kapu és ajtó-félen tán épen azon helyre van akasztva egy pünkösdi rózsából font szép piros koszorú, a hová egy félszázaddal ezelőtt valamelyik nagyapánk akasztotta a magát, hogy egy most már tán porladó nagymama — kis leánykorabeli élőpéldánya — észrevegye.

Mindenütt zöld ág és piros virág, a hová csak a szem lát; és mindenütt öröm és boldogság, a hová a szem be nem lát. Mulatság és vigadozás hegyen-völgyön, hisz a pünkösdi ünnep az örömök ünnepe.

Hát a gyermek-világ. Még most is látom. Négy kis leány körbe vesz egy pár pajtásán; mind föl vannak virágosva szép piros rózsával, a mi olyan nagyon jól áll hófehér ruhájukhoz. A melyik kettőn legtöbb a pünkösdi róza, az a kettő a király és a királyné. Ez a kettő me a közepén; a többi négy gyermek leánya képviseli a királyi pár népet.

Igy járnak el házról házra; mindenütt szívesen látják őket s mindenütt szívesen hallgatják meg azt az egyszerű, szép és régi pünkösdi dalt és játékok, a melyet isten tudja hány száz év előtt, melyik eleven esztő gyermek komponált úgy össze.

Az udvaron szépen körbe állanak s kezét fogva, jobbra megindul az eleven rózsakoszorú, énekelve és csengősül gyermekhangon azt az ismeretes pünkösdi dalt, a mi úgy kezdődik:

A pünkösdi jeles ünnepe,
Szent lélek isten küldöttje,
Erősítse mi szívünket —
Az apostoloknak.

Tüzes nyelvek leszállása
Szent lélek isten áldása,
Szálljon ránk is, mint leszállott
Az apostolokra.

Zibordom, zibordom
A pünkösdi róza,
Szálljon erre a házra
Az isten áldása.

Azután összefogózik a közepén az eddig le-sütött szemekkel álló királyi pár és egymással fo-rogván, összesen dalolják a királyné nótáját.

A pünkösdi róza
Kihajlott az útra;
Szedje föl a király
Adja királynénak;
Királyné keblére,
Tüzzé a szívére.

András bokréta
Félséges *) jó táncos,
Jól meghúzd, jól meghúzd
A lovadnak száját,
Ne tipodja, ne tapodja
A pünkösdi rózsát.

A pünkösdi róza
Kihajlott az útra,
Levele szóródik
Királyné ölébe;
Az isten áldása
Szálljon rája véle.

András bokréta
Félséges, jó táncos,
Jól meghúzd, jól meghúzd
A lovadnak száját,
Ne tipodja, ne tapodja
A pünkösdi rózsát.

*) Így is hallottam variálva: „Félséges” jó táncos.

A pünkösdi róza
Kihajlott az útra,
Hullik a levele
Király kalapjára;
Az isten áldása
Hulljon vele rája.

András bokréta
Feleséges, jó táncos,
Jól meghúzd, jól meghúzd
A lovadnak száját,
Ne tipodja, ne tapodja
A pünkösdi rózsát.

A háziak körülállják a daloló ártatlan csoportot s különösen a házép gyöngébb-nemü aprósága olyan másvilági örömmel hallgatja a szép királyné nótáját, hogy a távozó „pünkösdlők” után utca-hosszant elácsolog, hogy csak minél többször hallhassa, — míg aztán esztendőre — vagy kettőre maga is kedvet kap a szép királynői koszorúhoz. . . .

Daloljatok csak kis ártatlanok; az az isten áldása, a miért ti imádkoztok, talán hamarabb leszál a földre, a hol bizony nagy szükség van már rája.

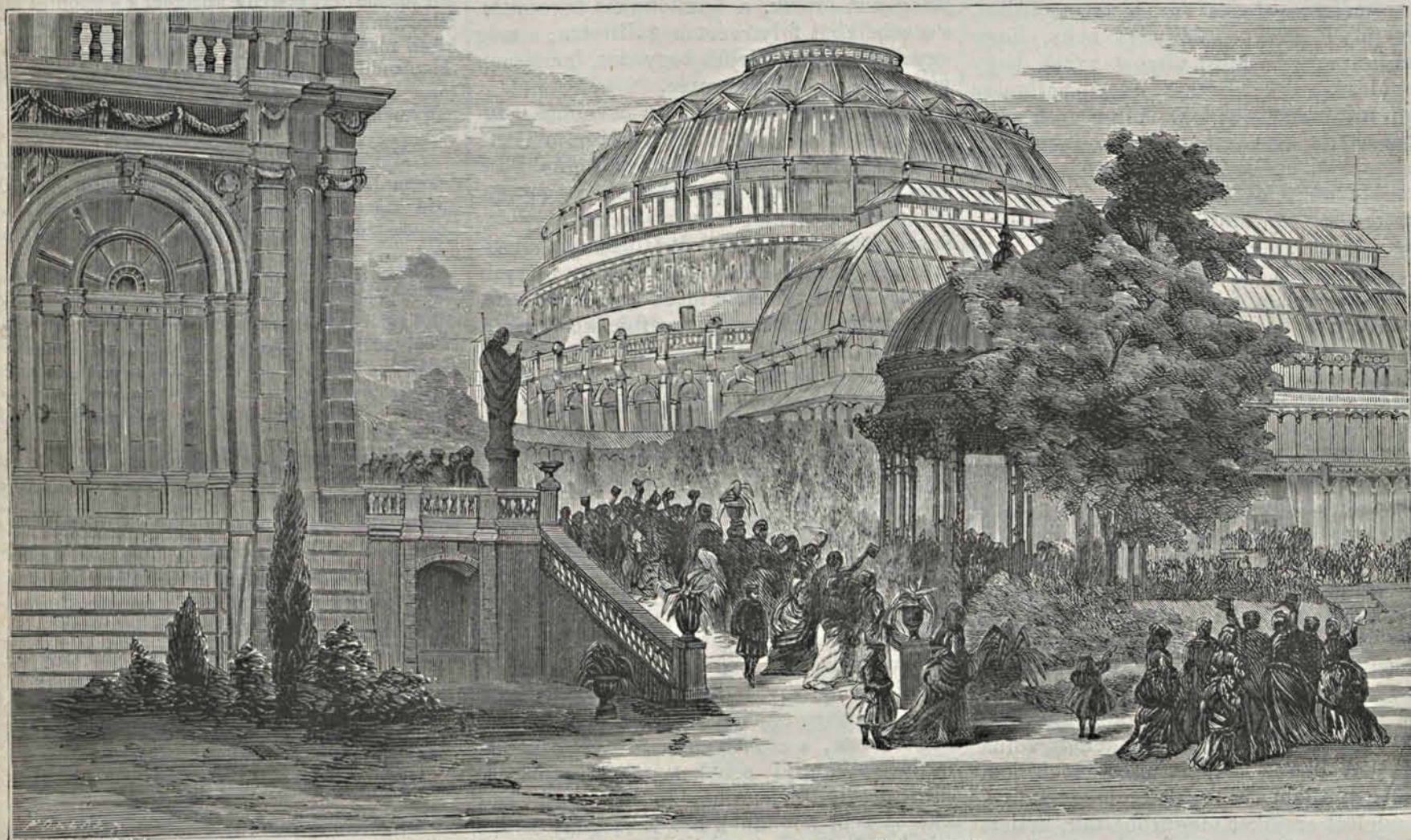
Több vidéken a felnőttek is megünnepelik a pünkösdi napot, a szokásos pünkösdi király-választással. Hanem ez a népszokás napjainkban már

kedvezni látszott a szorgalom és ipar e diadalnapjának, mert május elseje teljes tavaszi derűségében és pompájában köszöntött be a többnyire ködös és köszéggel terhelt levegőjű London lakosaihoz. Valóságos Queens weather (királynőhöz illő időjárás) volt, miként az angolok mondani szokták tulságos loyaltitukban, mert szerintük még az időjárás is, a világnak e legszebb és legkifürkészetlenebb tümenye, annyira respektálni szokta királynőjüket, hogy minden ünnepélyesség alkalmával, melyet ő felsége is meg akar tisztelni becses jelenlétével, a legbarátságosabb arcot igyekszik mutatni. A véletlen tehát most is kedvezett e loyális bizalomnak, ambar a királynő nem jelent meg személyesen, hanem helyette, miként említettük, a walesi herceg nyitotta meg a nemzetközi kiállítást.

A szépművészetek és ipartermékek e nemzetközi kiállításának helyisége London egyik leggyönyörűbb pontját képezi. Kensington városrészben a művészetek és tudományok számára nem rég emelt óriási terjedelmű királyi Albert-csarnok s a „Kertművelő társaság” kertjeinek keleti és nyugoti ujjában e czéla szintén mostanában épített új csarnokok vannak berendezve. A kertművelő társulat kertjei eddig is kedvenc

keretek egészen át lehetett tekinteni, hogy ugyan azt az ott összesereglett népnek is tudtul adja.

Most még bajos volna általános képet nyújtani az egész kiállításról, mert a legujabban lezajlott európai viharok folytán csak egy részét, leginkább a festészeti osztályt, lehetett kellőleg berendezni. A háboru következtében Közép-Európa vasutai csapatt, élelem- és lőszerszállítással voltak elfoglalva s így a legtöbb küldemény nem érkezhett meg a maga idejében. Franciaország, a fejére zúdult iszonyu yezedelem és nyomor dacára is, megmutatta, hogy az ipar-, kényelmi-, fényüzési- és műtermékek előállításában a jó és nemes izlés koszorúja egyedül csak őt illeti. A térein dult rémitő pusztulások és szerencsétlenségek dacára is 8000 font sterl. fordított arra, hogy a kiállításon külön csarnokban képviseltesse magát. A kiállított szoborok szobor és finomabb finomabb mű- és iparczikkék gazdagságát illetőleg Németországot még csak hasonlítani sem lehet hozzá. Hazánk jobban és gazdagabban van képviselve, mint az 1867-iki párisi kiállításon volt, de mégsem egészen úgy, a hogy tőlünk telnek s a művelt világ megvárhatná.

A londoni nemzetközi kiállítás kertje a megnyitás napján.

kivesz, melynek szép célját — a jóviselet, erényesség, bátorság és ügyesség megjutalmazását — tekintve, nem kevés haszna volt az azt oly melegen ápoló magyar népiünknek.

A pünkösdi királyság híret csak a közmondás, mely azt „rövid”-nek mondja — képviseli napjainkban; s rövidsége csak hasznát mutatta, miután a folytonos érdekeltsegről, s törekvéseiről tesz tanulságot, melylyel józan népiünk ifjúsága éretnyben, szorgalom és józanságban vetélkedett egymás fölött kitűnni. . . .

A fehér virágu zöld bodza-ágakkal még most is fölékesítik a jó emberek ablakaikat s érdekelt szívű legények, kis leányok ajtó fölfára aggnak szép piros pünkösdi rózsából font koszorukat.

Kíváncjuk, hogy a kis leányok mai nap is jó szemmel lássák és értsék meg a pünkösdi róza jelentését.

Varga János.

A nemzetközi világkiállítás Londonban.

Az angol fővárosban rendezett nagyszerű világkiállítás, mely ott ezental minden évben ismétlődni fog, e hó első napján nyitotta meg a walesi herceg, mint a királynő személyesítője, fényes ünnepélyességek között. Az idő maga is

és divatos látogató helyiségei voltak az angol főváros lakosságának, s az 1862-diki nemzetközi kiállítás idegen látogatói valószínűleg maig sem feledték el azokat a kedves, üdítő sétákat, melyeket e szép kertek árnyas fái alatt az épület szépségeinek és csodáinak hosszas és fárasztó szemlélgetése után élvezhettek. A kertek népszerűsége azóta folytonosan emelkedett s egy-egy szép vasárnap délután ezer meg ezernyi sétáló hullámkzik föl s alá üdítő sétányain. Most pedig, hogy ismét új kiállítás nyílt meg közelökben, még látogatottabbakká lesznek mint valaha, és igen sokan, kiket kifárasztott a képek, gépek és egyéb mű- és iparczikkék nézdelése, csak örvendeni fognak, ha figyelmük a művészeti szépségekről a természetiek felé fordíthatják. Egyébránt e kertek még eddigelő minden angol világkiállítással közvetett vagy közvetlen összeköttetésben állottak, mert az első kiállítási palotát is 1861-ben, az ugynevezett „Kristály-palotát” ide építették a közelbe s 1862-ben szintén azon a helyen volt a kiállítás.

Rajzunk is e kertek egyik részét mutatja, háttérben a kir. Albert-csarnokkal máj. elsején, a kiállítás megnyitási napján. Mikor a walesi herceg az épületben levő népsokaságnak kijelenté, hogy a kiállítás ezennel megnyitottnak tekinthető, kisértevel együtt kilépett a balkonra, honnan a

A Commune vezérferfiai.

A párisi Commune, mely két hónapig daczolt a versaillesi kormány hadseregével, teljességgel nem oly durva elemekből van összealkotva, mint sokan képzeltek. Igaz, hogy vannak közöttük olyanok, kik az alsóbb néposztályt képviselik, mint Bergeret, Avoine, Theisz és Assy, a kik közül az első nyomdász, a második szobrász, a harmadik aranyműves és a negyedik bányász volt; de vannak magasabb műveltségű férfiak is, kik évek hosszú során át szakadatlan arra törekedtek, hogy megdönthessék a császári uralmat, s megalapítsák azt az eszményi, radikális kormányt, melynek czéja teljesen érvényre juttatni a szabadság, egyenlőség és testvériség nagy elveit.

Ezek többnyire a nyilvános sajtó emberei, hírlapírók voltak, a kik meglehetősen szónoki tehetséggel bírván, politikai gyűléseken lettek feltűnővé véleményeik és nyelvük erőteljes voltával. Így történt, hogy a francia journalistika feltűnő nagy kontingenssel járult az utóbbi párisi kormányhoz s a Commune tagjai közül, Felix Pyat, Paschal Grousset, Jules Vallés és Varnot már rég magasabb rangot foglaltak el a radikális írók között.

Felix Pyat bizonyára egyik legkiválóbb tagja a Commune-nek. Határozott s válságos pillan-

tokban mérsékletet alig ismerő. Csodálatos, hogy az a testestől lelkestől radikális republikánus éppen egy bigot royalistának fia. Vierzonban született 1814-ben. Mint szabadlúvó politikai hírlapok ragyogó tollu munkatársa tűnt fel először 1844-ben egy gunyiratot írt Jules Janin ellen, a miért hat havi fogságra íteltették. 1848-ban a párisi nemzetőrség negyedik legiójának ezredese volt s ápril havában beválasztott az alkotmányozó gyűlésbe. Midőn a hegyipárt egyesült a socialistákkal, Pyat e párt legkiválóbb előharcosainak egyike lett, s az alkotmány elfogadása ellen szavazott. 1849 júniusban, mint a „Siècle” munkatársa a nemzetgyűlés többségének határozatait törvényellenesnek nyilatkoztatta; ezért vád alá fogatott, Svájcba menekült s élethosszig tartó száműzetésre íteltették. Svájcban politikai agitációk miatt kiutasították s Brüsszelbe ment, honnan a decz. 2-ki államcsiny után a rendőrség Ostendébe vitte, miután a belga kormány félt, hogy az új francia kormány által ennyire gyűlölt ember megtűrésével kellemetlenséget szerez magának. De Pyat 1852-ben újra visszatért Brüsszelbe s 1854-ben Jersey szigetére ment. Számos politikai czikken és röpiraton kívül

hatalmak szolítassanak fel a Commune elismerésére. Mint Pyatnak, neki is van lapja: „L'Affranchi.”

Jules Vallés a harmadik journalista, a közoktatás-ügy vezetője, a kiről kevés említésről tudunk. Csendes és fel nem tűnő ember volt egykor, noha 1849-ben Ledru Rollin kevés követői közé tartozott; később iskolamester lett, majd Hausmann hivatalában nyert alkalmazást. Végre azonban ismét visszatért a sajtóhoz és londoni levelezője volt az „Epoque”-nak.

Delescluze az ostrom alatt párisi maire volt, s mint ilyen azt követelte, hogy a maireknek is része legyen a kormányzásban, ami az akkori kormány-nak nem volt inyére. Párisból követnek választatván, a béke ratifikációja ellen szavazott, s azért ott is hagyta a nemzetgyűlést. Azóta igen tevékeny tagja a Commune-nek; legutóbb mint hadügyminiszter működött.

Cournet és Gambon-ról keveset mondhatunk. Az előbbi Rigault helyére lépett, mint a rendőrség feje; a másik ügyvéd és exbiró, azért híres, mert a császári kormány alatt megtagadta adója fizetését, miért eloxeqlálták egy tehenét, a mit később alá-

voltak szavaiknak és elveiknek. A Commune nem volt egyéb egy gyönyörű, csábító arczu, de orosz-lán körmű syrénnél, s azért maradtak Európa népei süketek a barrikádok városából elhangzott zengzotes szavakra, s ezért pártoltak el a szabadság békés diadalát ohajtók azoktól, a kik a szabadság épületét erőhatalmi alapokon akarták fölemelni.

A pók.

Michellet a genialis francia író „A bogár” című könyvében a póknak egészen külön fejezetet szentel. Minden nap, minden órában — ugmond — saját lényegéből kell a póknak hálójához adni mindazokat a szükséges elemeket, melyek táplálékul szolgálnak s azáltal az anyagszert, melyet a szövéshez igényel, meg kell újítania. Annál fogva kiéhezteti magát, hogy táplálkozhassék, kimeríti magát, hogy megerősödhessék, lesoványítja magát ama bizonytalan reményben, hogy majd ismét meghizik. Elete ezernyi esetlegességnek alávetett sorsjáték.

A póknál a természet az iparra és műszereire

A Commune vezérferfiai.

színműveket is írt, melyek közül pl. a „Les deux Serruieres”, „Cédric le Saxon”, „Diogene et le chiffonier” stb. nagy tetszést arattak s angolra és németre is lefordították. 1869-ben, az általános amnestia alkalmával visszatért Franciaországba s a „Rappel”-nek főmunkatársa, illetőleg szerkesztője lett. Legközelebb beválasztott a bordeauxi nemzetgyűlésbe s ott hevesen opponált a poroszokkal kötött béke ratifikációjának, melyet ő Franciaországot meggyaláznak nyilatkoztatt. Kisebbségben maradván, többekkel együtt odahagyta a nemzetgyűlést, Párisba ment, ott a Commune s egy ideig a közbiztonsági bizottmány-nak is tagja volt. Ez idő alatt a „Vengeur”-t szerkeszté; de számtalan más hírlapot elnyomott.

Paschal Grousset szintén dühös radikális. Korszikai születésű s mégis anti-bonapartista. Ő küldte Viktor Noirt és Fonviellet Bonaparte Péter hercegehez, hogy hívják ki őt egy korszikai hírlap-polemiamiat. Ez az ügy sokkal ismeretesebb, hogysen ismétolni kellene. Mint a radikálisok radikális választottat a Communebe s neveztetett ki később a külügyek delegáltjává. — Itt egy kis józanságot tanusított, midőn ellenezte azt, hogy az európai

írás utján megtérítettek neki. „La Vache à Gambon” (Gambon tehene) azóta nagy szerepet játszik a párisiak tréfái és élceiben.

Assi, a „L'Internationale” hatalmas nemzetközi munkás-társaság élén áll, kitűnő szerepet játszott a creuzoti munkás mozgalmakban, s most a márczius 18-iki felkelésnek egyik első kezdeményezője volt.

Arnaud ex-vasuti hivatalnok; valamikor a „Marseillaise”-be írogatott. Legutóbb a külügyi bizottság tagja volt.

Ezek voltak a párisi Commune vezérferfiai, a Commune-é, mely már hanyatlóban van, mint a meteor, mely lefut az ég láthatáron. Két hétig tartotta a vörös köztársaság bálmulatban és rettenésben a világot. A fölkelők bátor, merész eszméi felvillanyozták a szabadon gondolkozók társadalmát, de tetteik irtózatba ejtek. Csodáltak a programot, mely a községek szabadságát, az egyének egyenlőségét proklamálta, de elítélték a sajtó elleni fanatikus üldözést, s borzalommal fordultunk el a tömeges befogatásoktól. Rokonszenvezünk a kifejtett nézetekkel, de nem bizhattunk azokban az emberekben, a kiknek tettei folytonos czáfolatai

volt kiváló tekintettel, hogy azokkal szükségleteit teljesíthesse. A pók valódi iparos: kötélgyártó, fonó és takács; sőt elmondhatjuk, hogy a pók nem csupán fonó, de egyszersmind fonógyár is. Tömör gömbalakja, mely nyolcz lábbal és nyolcz éber szemmel van fejen ellátva, bálmulatra kelti a szemlélőt. A felületes észlelő a pók pohosságából ennek falánkságára vonna következtetést, holott pedig e test a póknak tulajdonképi műhelye és szertára; oly bőrdű ez, melyben a kötélgyártó a fonalkészítéshez szükséges anyagszert tartja.

A fonókészületet — összeköttetésben a belső szervekkel, — a fonóbírók képezik, melyek a sajátlagos fonóanyagot elválasztják. Eme 4—6 bíró a test hátsó részének végén, mint megannyi kis domborulat emelkedik ki. Egyszerű izomszerve, melynek csupán egyetlenegy rendeltetése látszik lenni, képpessé teszi arra a pókot, hogy bírócsóit — részben vagy egészen — has-üregébe bevonhassa. Azonkívül a fonóbírócsók egyikét a másikba ép úgy be s kitaszíthatja, a mint azt mi zsebtávosveinkkel tehetjük.

A póknak végtágra szitaszerű, mely tömérdek finom likacsval van ellátva. Eme likacsok át jó

^{*)} A nagy-bisztrai 1759-ben kijavított s maiglan áll.

A dicsőség napjairól!

Megrendelhető
két krajczáros levelezési lapon.

Aláírási fölhívás.

Megrendelhető
póstaí utánvétel mellett.

A MAGYAR FORRADALOM
ÉS
ÖNVÉDELMI HAR CZ TÖRTÉNETE.

440 nyomtatott hasábra terjedve.

1848—1849-ten.

32 képpel diszítve.

Regényes leírásokkal a népnek.

Kiadja
Heckenast Gusztáv.

Irta
Tóvölgyi Titusz.

„1848—49-ben senki sem volt nagy, csupán csak a nép!” így kiált föl Horváth Mihály, a szabadságharcra vonatkozó nagy művének valamelyik lapján. Annál meglepőbb tehát, hogy ama számtalan könyv között, melyek e dicső korszak eseményeit tárgyalják, egy sincsen eddigelő, mely a nép számára írva méltó és olcsó alakban jegyezné föl az áldozatokat, melyek örök dicsőségét s örök tulajdonát képeznék mindennek a magyar népnek! A szolgaság napjaiban a nemzet nyelve és szokásai a kunyhók szerény falai közt lőnek legzisztábban megőrizve... s midőn a szabadság orraíj titkolt, legtöbb önzetlenséget, hősiséget és hazaszeretetet azok tanusítottak ismét, kiket — rabszolgák és koldusok lévén századokok át! — csupán a haza szent neve birt rá, hogy elhagyják a házi tűzhelyt, a családot, a munkát s haljanak meg a csatáeráj — névtelenül! Méltón, oh nagyon méltón tisztelte meg őket ezert Kossuth Lajos arany szája „a névtelen főléstenek” — mindent kifejező címével.

S miután a vér soha sem válik vízzé s csak sást nemzenek a költő szerint a sasok: lehetetlen, hogy nagy erényeiket magukkal vitték le-

gyen le a sirba ama dicső honpolgárok s hogy fiaik és unokáik lelkeiben és szíveiben egy szikra se maradt legyen azon nemes lángolásból, melynek fénye be fog világítani a késő századok éjébe is, megjelölve az utódoknak a nyomokat, melyeken haladniuk kell s melyekről le-
térni egy — a hazaárulással.

Szentül hiszem tehát, hogy szívesen látott vendég lesz minden jóra való magyar hajlékban a szép könyv, melyben a magyar nemzet — s mely legmagasabbra emelkedett osztályai közül: a magyar nép nagy tetteit fogom elmesélni, híven és igazán, a mint történetek s világos de meleg hangon, a mint — rokonszenvem súgja. Egyes fejezetek megfelelő becses rajokkal is vannak ékesítve, mik jelentékenyen fokozzák a hatást, s miután a mű ára **rendkívül olcsó**, a magyar néptől magától függ erősen, hogy a biblia mellett a legszegényebb asztalon is föllelhető 1-nyen ezután ama szent könyv egyedül odaillo párja is: „Az 1848 — 9-ki szabadságharc története“.

A díszes külsejű könyv nagy alakban 440 hasábra terjed s a nevezetesebb fejezetek címei a következők:

A nép vezére (képpel). — Az ifjúság vezére. — Március 15-ike (képpel). — Az országgyűlés (képpel). — A 12 pont fogadtatása az országgyűlés által. — Március 23-ika. — A királyi leirat Becs-ből megérkezett. — Március 30-ika. — Egy második királyi leirat. — A német hitátlags Pesten (képpel). — Az 1848-iki törvények főbb pontjai. — Mit mondott a király? — Mit történt a királyi beszédek után? — A bécsi camarilla. — Az osztrák államadozás. — Hogy lehet félrevezetni egy nemzetet. — A lamartilla Erdélyben. — A magyar miniszterium leirata az Erdélyi országgyűléshez. — A miniszterelnök fölszólása a magyar néphez. — A székelyekhez (képpel). — Kik csináltak a forradalmat. — Az első magyar népképviselői országgyűlés (képpel). — A magyar hadsereg megszűlése. — A magyarok kezdék-e a forradalmat? — A camarilla megmutatta foga féhéret. — A magyar hazaszeretet (képpel). — Jellasiach ban megízteltetik, a magyar küldötségek pedig nem (képpel). — Egy portán sok ur (képpel). — Kossuth a helyzetről. — Mit használt a mérsékelt miniszterium? — Kossuth a telke (képpel). — Még egy magyar küldötség. — Holgek megadulnak (képpel). — Mi történt vitéz Jellasiach ban urral? (2 képpel). — A király fölszól. — A király megretirál. — A király Olmützbe. — Kossuth kerébe veszi a gyéplőt. — Lázadlikus papaság. — Gorgei előjátékai. — Az országgyűlés kiáltványa (képpel).

bek. — Szegeden. — Görgői és a muszka. — Események. — Haynau Szeged alatt áll. — A bajok Erdélyben (képpel). — Az utolsó ütközet a fegyverletétel előtt. — A kormány leköszönése. — „Világosnál, Világosnál, — buszárok könyeznek!” (képpel). — Végző.

Tóvölgyi Titusz,
szerző.

Előfizetési ár: 1 forint 50 kr.

A mint a pénz vagy megrendelés megérkezik Pestre, a sajtó alól már kikerült mű rögtön megküldetik a megrendelőnek bérmentve.

Gyűjtőknek 10 példányra egy ingyen példány és bérmentes küldés.

Postai utalvánnyal is lehet előfizetni, vagy pedig 2 krajczáros levelezési lapon megrendelhető a könyv az alulírt kiadó-hivatalban.

Heckenast Gusztáv
kiadó-hivatala

Pesten (egyetem-utca 4-ik szám).

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1871 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

23-ik szám.

Tizennyolczadik évfolyam.

Pest, június 4-én 1871.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a **Vasárnapi Újság** és **Politikai Újdonságokat** illetőleg: Egy negyzer hasábjott petit sor, vagy annak helye, egyszeri ígtatásnál 10 krajczárba; háromszori vagy többszori ígtatásnál csak 7 krajczárba számíttatik. — Kis-ő hivatalunk számára hirdetenyeiket előlag **Beben: Oppellk Alajos**, Wollzeile Nr. 22. és **Haasenstein** és **Vogler**, Wollzeile Nr. 9. — **Bélyeg-íjt**, küllőn meenben után 30 krajczár.

C z é k n s I s t v á n.

Az ágostai hitvallású tiszaí egyházkerület új főpásztora, ki e hó 1-jén igttattott be Rozsnyón superintendens hivatalába, azon valódi lelkészek egyike, kiknek csöndes, zajtalan, de annál áldásosabb működése önkénytelen ragadja tiszteletre azokat, kik annak tanúi, s megszerzi az elismerést, a nélkül hogy kihívna azt. E sorok írója, ki Czékus papi és lelkipásztori működését évek hosszú sora óta ismeri és figyelemmel kíséri, csak szerencsét kívánhatott a tiszaí egyházkerületnek választásáért, mely a legérdemesebb esett.

Midőn e férfiú arczépe kere-
tétől életrajza főbb vonalait va-
gyunk közlendők, nem egy nagy
eseményekben s feltűnő tettekben
változtosa életpálya, hanem egy
igénytelen, de folytonos munkás-
ságban s az emberiség szellemi
érdeikeire fordított hű gondban
folyt élet egyszerű rajzát ígérhet-
jük csak.

Czékus István 1818. deczemb. 22-én született Gümör-Panyiton, nemes, de szegénysorsu szülöktől, kiknek főigyekezetök volt a tanulási kedvet élesztetni s táplálni fiokban. Atyja kimondhatlan örömeire ebben épen nem volt hiány, s a szorgalmas fiú, ki már a panyiti falusi iskolában is kitűnt a szorgalmas tanúlása mellett karénekesi szolgálatával is megszerzte ruhácskáját, a rozsnói gymnasiumba mehettett, hol szintén karénekesnek iratta be magát s szülőtől a fehér-ruhával való ellátáson kívül semmi segélyt nem nyerve, végezte el a gymnasium tanulmányokat. A bölcsészeti tanfolyamot Löcsén végezte, kitűnő sikerrel s innen Pozsonyba ment a hittan tanulására, hogy magát, belső hivatásának engedve, a lelkes pályára készítse. Szorgalma, tehetségei, komolysága iskola-társai s tanárai bizalmát megszerezte neki s a protestáns főisdivott szokás szerint magán-tanított meg, miből elég jövedelme v. magát fentarthassa. A mellett öszt. nyert, az önképző kör titkárául

seniorul választatott, egyszóval az iskolai élet minden kiténtetéseiben részesült.

A hitjeltölti vizsgát 1843-ban Pozsonyban letétén, miután pár évig még Pesten nevelői állomást foglalt el és magát a folytonos tanulmányok által tovább képezte, a tübingai egyetemre ment, hol egy évet töltött. Visszatérte után Pesten a már akkor méltan nagy hírű egyházi szónok Szekecs oldálánál lőn káplánul alkalmazva, a papi gyakorlat és pástorkodás cselekvényeibe bevezető, s az épen kezdődő váci ág. hitv. egyház első lelkesítői ajánlva s megvalásztva.

CZÉKUS ISTVÁN.

Vácson lelkész és tanító egy személyben, két s fél évig működött, s hívei áldásaitól kísérve ment át Kecskemétre, hol öt évet töltött. A kecskeméti ág. hitv. egyház miankor díszes templomának tulajdonképi alapvetője ő; gyűjtván reá az alig 500 lélekből

állókis gyülekezet körében 3000 frtnyi templomtőkét, buzdítván a hiveket minden jóban s maga menvén elől a jó példával, midőn az egyház elemi iskolájában hetenként négy órán önként tanított (a mellett a helv. hitv. főgymnasiumban, mint rendkívüli tanár a német nyelvet adta elő) s általában egyháza és iskolája belételeben egy új korszak kezdeményezője volt.

Kecskemétről 1855-ben Sajó-Gömörre, 1858-ban Dobsinára, 1859-ben Rozsnyóra költözött át. Szülőmegyéje legnépesebb s legvirágzóbb egyházai versenyeztek egy-

mással, hogy bírassák azt a férfit, ki munkásságával, ékesszólásával, szeretetével s buzgósságával mindenütt életet öntött hiteibe s kezei után áldást tenyészített, a hol csak működött. Így Sajó-Gömörön s a hozzátartozó lökösházi leányegyházban most már nagy virágzásra emelkedett magtárakat alapított, melyek az egyház és iskola javára szépen jövedelmeznek, s a mellett az inség napjaiban jőzsefi jótéteményt árasztanak a szűkölködőkre; ott is, Dobsinán is, lelkipásztori gondjai mellett iskolatanítói tisztet is végzett, szenvedélyes tanítója lévén az apró nemzedéknek; Rozsnyón pedig a protestáns egyház amaz élő-tökéjét, a hivek áldozatkész buzgósságát oly mértékben bírta kamatoztatni, hogy ma már, néhány évi működése után, az egyház háromszáz köböl gabonát tartalmazó magtárral és közel 5000 ft tökével rendelkezik. 1860-ban a szegény szerencsétlen egyházak fölségelésére egyházi, — azonkívül női gyámintézetet létesített, mely utóbbi az első ilyenmű volt hazánkban; 1861-ben buzgó adományok gyűjtésével eszközölte a rozsnyói templom belső megújí-

főgymnasium végleges kiépítése eszméjét pendítette meg s annak, fáradhatlan buzgólkodásával oly lendületet adott, hogy több mint 6000 főt gyűjtven reá, azt márszerencsén be is fejezte. 1866-ban két jótékony temetkezési társulatot léptetett életbe Rozs-